

REPORTAGE Voltooid leven, euthanasie: in woonzorgcentra is het niet het gespreksonderwerp van de dag. Toch leeft het onder de ouderen. **‘Als ge zo kapot zijt dat niets nog werkt, wat hebt ge er dan nog aan?’**

‘Ik heb eenvoudig geleefd, ik wil ook eenvoudig sterven’

VAN ONZE REDACTEUR MAARTEN GOETHALS

TORHOUT ‘Ja meneer, als ge mijn mening vraagt, dan krijgt ge die. Zelfs op mijn leeftijd.’ Elia (90) vertelt honderduit: over haar leven en haar beenamputatie na een ongeval, over haar loopbaan in het beroepsonderwijs, over het onvermijdelijke einde. De dood, de goede dood, en de angst voor de dood.

Elia zit sinds een jaar in het woonzorgcentrum Sint-Augustinus in het West-Vlaamse Torhout, een complex met bijna 180 bedden. Wie een kamer wil, komt op een wachtlijst terecht van een jaar. Dat is zelfs zeven jaar voor wie een van de aanpalende serviceflats op het oog heeft.

Op de gangen staan oudere mensen met een looprekje met elkaar te keuvelen, in de cafetaria komen familie en vrienden samen om een biertje of een koffie te drinken, in een van de bijzaaltjes klinkt de micro van de bingo of de lotto. ‘Maar dat doe ik niet graag’, zegt Elia fors. ‘Ik doe liever iets meer met de hersenen, denkwerk.’ Ze wijst op haar hoofd.

Familie niet belasten

‘Vaak willen de kinderen de ouders niet belasten met het onderwerp, en omgekeerd’

BART

Hoofdverpleger woonzorgcentrum

Voor André (92) maakt het weinig uit. De gewezen rijkswachter zit in een rolstoel en vertelt en lacht graag. ‘Ik zei vroeger altijd: ik ga van mijn leven niet naar een rusthuis. Maar dan ben ik samen gegaan met mijn vrouw, omdat het niet meer lukte. Mijn vrouw stierf en nu zit ik hier, in een schone, grote kamer aan de straat.’

In de kranten en op televisie was het de voorbije week een druk besproken onderwerp: het idee van een ‘voltooid leven’, een moeilijk te definiëren concept dat kwam overwaaien uit Nederland. In het rusthuis leeft het minder, net als het onderscheid tussen beide. Tenzij misschien als een van de bewoners sterft, dan wordt het wel even aangehaald.

Elia heeft er wel een mening over: 'Ik wil niet sterven als een plant. Daar heb ik niets aan, en mijn omgeving ook niet. Die wil ik niet lastigvallen. Ik heb een goed en eenvoudig leven gehad, ik wil ook een goed en eenvoudig einde. Als de tijd daar is, geef me dan een spuitje. Mijn dochter begrijpt dat niet. Maar doodgaan hoort bij het leven.'

André knikt. 'Wanneer wil ik sterven? Nooit. Ik zit hier goed. Maar als ge zo kapot zijt dat niets nog werkt, wat hebt ge er dan nog aan?'

Een andere bewoner van het rusthuis noemt het onderwerp 'taboe'. Maar zo sterk wil het personeel het niet uitdrukken. De hoofdverpleger, Bart, wijst erop dat het vaak voorkomt dat de kinderen de ouders niet willen belasten met het onderwerp, en omgekeerd. In een goedbedoelde poging elkaar te besparen.

Datum en uur kiezen

Wie intrekt in het Sint-Augustinus en ervoor klaar lijkt, of wie er zelf naar vraagt, krijgt documenten voor een vroegtijdige zorgplanning en de zogenaamde DNR-code: *do not reanimate*. Actieve euthanasie kan, al lag dat in het begin niet gemakkelijk bij het OCMW-bestuur.

'Maar ook voor de bewoners die ervoor kiezen, blijft het een moeilijke beslissing', zegt de hoofdverpleger. 'Vooral een concrete datum en een concreet uur kiezen. Dat is immens zwaar en schrikt mensen af.'

Voor Elia lijkt het een uitgemaakte zaak: als haar waardigheid op het spel staat, dan mag het ophouden, dan mag de arts komen. 'Sterven moet iedereen. Wat ik vooral zal missen, is dat ik mijn kleinkinderen niet zal zien opgroeien. Ondertussen probeer ik van de kleine dingetjes te genieten. Van een goedemorgen, van een babbeltje slaan.'